

trditi, da naši poslanci niso storili v tej zadevi svoje dolžnosti.

Uvrstitev se bo vršila po občinah.

Ker vojaški zakon, ki ga je leta 1923 sprejela Pašič-Pribičevićeva vlada, predpisuje, da morajo vojaški obvezniki priti na uvrstitev in morajo lastniki privedi na določen kraj živino in vozove, se bo zbranje vršilo po občinah. Natančnejša navodila bo pravočasno poslalo okrajno glavarstvo občinskim uradom.

Politični skakači.

V zadnjem »Gospodarju« smo na kratko beležili čudno politično oheet, katero so slavili ob priliki zadnjega običnega zbora Samostojne: zeleni general Pucelj in slovenski republikanec Albin Prepeluh. Ta politična pobratimija je malo bolj čudna in nenavadna na prvi pogled, a razumljiva, ako si pokličemo v spomin značajnost in politično vihravost ter nestalnost mož, ki so se po letih našli v Radičevem kolu, kojemu že muzicira Pašič.

Še pred meseci sta se gledala Pucelj in Prepeluh kot pes in mačka. Kako bi se naj tudi razumela, ker je bil še prvi strog centralist, drugi pa ravno nasprotno — republikanec in po zadnjem običnem zboru Samostojne, 3. maja sta postala oba verniki Radičeve stranke, ki se je izrekla za kralja, za vidovdanske ustavo, njeno strogo izvedbo in za vojaško obveznost vsacega moškega SHS državljana do — smrti. Kratko in malo, dne 3. maja vidimo bivše najstrožje republikance in zagrizenega centralista, kako so si podali roke s ciljem in namenom, da bi se čem potom priplazili do Pašičeve vladne mize in se osebno okoristili.

Politična zveza Pucelj—Prepeluh na programu Radičeve stranke je možna samo med značajki kakor ju predstavljata zgoraj omenjena gospoda.

Gospod Ivan Pucelj je bil še po prevratu podpredsednik Žerjavove stranke. Še le na Žerjavov mig je postal predsednik novoustanovljene Samostojne kmetijske stranke. Kot samostojni general, ki je obljubljal kmetom samostojnost in napovedoval boj za staro pravdo je imel uspeh in je zlezel v narodno skupščino obdan od štiba 8 poslancev. Komaj je bil v Beogradu, je pozabil na kmetstvo samostojnost, na boj za staro pravdo in se je kotil osebne samostojnosti in žepne pravde. Obljubil je Pašiču vse, ponudil mu je svoj in glasove svojih poslancev, samo, da je postal minister in kot tak soustvaritelj našega šestletnega in glavnega zla — centralistične vidovdanske ustave.

Ko je bila enkrat izglasovana ustava, naložena nova davčna bremena, Pašič ni več rabil Pucelja, poglad ga je iz vlade in samostojni Pucelj se je zatekel med srbske zemljoradnike, ki so tudi monarhisti in centralisti. Puceljevo prodajo slovenske samostojnosti in njegov skok k zemljoradnikom je naš pošten slovenski kmet nagradil s tem, da je obrnil hrbet Samostojni. Pucelj je sedaj že po dveh volitvah prišel sam v Beograd in je bil v družbi srbskih zemljoradnikov napol v opoziciji, napol z vlado. Tako zgleda torej v par stavih nestalnost političnega prepričanja g. Pucelja.

Ista vihravost kakor Pucelja, se drži in spremlja g. Albina Prepeluha. Prepeluh je stal po prevratu trdno v vrstah socialnih demokratov. Baš tedaj, ko je Prepeluh prisegal na socialistični evangelij, so bili

Svojega konja je imel v orožniški vojašnici. Ukazal je slugi, naj pogleda, če je dobro obdržan in če je že dobil oves.

Ves ta hrup in vrvenje je napravilo name čuden vtis. Se vedno nisem mogel verjeti, da bom moral zapustiti mesto. Ko sem tu sedel v največjem nemiru in zbežanosti, so se naenkrat odprla vrata, Katarina me je ihtela objela in teta Marjeta je vpila:

»Saj sem ti rekla, da moraš bežati v Svico . . . da te bodo ti lopovi nazadnje vendarle vzeli s sabo . . . saj sem ti rekla . . . pa mi nisi hotel verjeti!«

»Mati Marjeta«, je odgovoril gospod Gulden, »v vojno iti, izpolniti svojo dolžnost, ni tako hudo, kakor zaničevanje biti od poštenih ljudi. Namesto da kričite in očitete, kar nič ne pomaga, bi bolje storili, ko bi Jožeta tolažili in bodrili.«

»Ohi!« je rekla ona; »saj mu nič ne očitam . . . Bog ne prizadenil . . . strašno je pa vendar, ako človek doživi kaj takega.«

Katarina me ni pustila od sebe. Sedela je poleg mene in poljubovala sva se.

»Saj se vrneš«, je rekla ter me privila k sebi.

»Seveda . . . seveda . . . sem tiho odgovoril. »Ti pa boš vedno mislila name . . . ljubila ne boš nobenega drugega!«

Ona je ihtela in odgovorila:

»O ne . . . samo tebe bom vedno ljubila.«

To je trajalo že četrte ure, ko so se vrata odprla in je vstopil stotnik Vidal. Zviti plašč mu je kot lovski rog visel čez ramo.

»No«, je rekel, »kaj pa naš vojak?«

»Tukaj je«, je odgovoril gospod Gulden.

»Seveda«, je rekel stotnik, »žalostni ste pred ločitvijo . . . to ne more biti drugače . . . Poznam to . . . Vsi puščamo doma kogarkoli . . .«

In glasno je nadaljeval:

»Glavo pokonci, fant, pogum! Za vraga, saj nismo več otroci!«

Potem je pogledal Katarino in rekel gospodu Guldenu:

»Razumem, da ne gre rad v vojsko.«

Bobnar je bobnal dol po cesti. Stotnik Vidal je rekel:

»Dvajset minut imamo še do odhoda.«

socialni demokratje parkrat na vladi in tudi oni so bili za strogo centralistično ureditev naše države. Ker je radi preveč osebnega koristolovstva socialističnih voditeljev začela stranka propadati, z enako naglico kakor Puceljeva Samostojna, se je začel tudi gospod Prepeluh ozirati okrog po drugih političnih zaveznikih in stopil je v krog slovenskih avtonomistov. Zvezda vodnica je postala Prepeluhu osamosvojitve Slovenije in v tem boju za slovensko avtonomnost je bil Prepeluh nezproslen protivnik vseh centralistov, najbolj pa gosp. Pucelja. Nikdo ni Pucelja tako občutno zbadal po listih, kakor ravno g. Prepeluh v svojem in tedanjem »Avtonomistu«.

Malo pred zadnjimi volitvami g. Prepeluhu ni več zadostovala avtonomija, izrekel se je za republiko Radičevega kova, kot tak kandidiral, a propadel.

Pucelj je pri zadnjih volitvah otel le svoj mandat, Prepeluh je kljub republiku ostal brez mandata — skupščina se sestane, Radičevci krenejo z javnimi izjavami iz republike v monarhijo, centralizem in militarizem — Radičeva stranka se prelevi kar preko noči v Pašičevo pokorno dekle —

Skok, kakor so ga napravili radičevci iz republike pod Pašičevo brado, je bil preveč zapeljiv za Pucelja in Prepeluha.

Pucelj je že dolgo časa okušal ministrske dobrote raz Pašičeve vladne mize, Prepeluh bi za vsako ceno raz postal poslanec, če že ne minister, radičevci hočejo za vsako ceno v vlado — vse te okolščine in ti politični dogodki, spremembe in skoki v prepričanju so tako vplivali na Pucelja in Prepeluha, da sta si 3. majnika podala roke za skupen nastop navidez pod Radičevu tvrdko v resnici pa radi tega, da se prej ali slej okoristita eden z ministrskimi, drugi s poslanskimi dobrotami. Tako torej zgleda politična fotografija g. Pucelja in Prepeluha, ki sta postala kar čez noč prijatelja, po istem receptu, kakor so tudi radičevci kar preko noči zatajili republiko, da se prerijejo do vladne mize.

Zveza Pucelj—Prepeluh—Radič se je dne 3. majnika v Ljubljani sklenila samó s tem namenom in ciljem, da bi ta gospoda s kako novo vabo in zapeljevanjem preslepila našega kmeta, obrtnika in delavca za volilno kroglico pri prihodnjih volitvah. A gospoda Pucelj in Prepeluh se še nista nikdar tako na debelo uredila, kakor se bosta tokrat, ako računata, da bo slovenski volilec pri prihodnjih volitvah ravno tako me-

In ko je bil mene pogledal in gospodu Guldenu stisnil roko, je še pristavil:

»Glejte, da vas ne bo manjkalo pri prvem pozivu.«

Nato je odšel. Slišati je bilo, kako je njegov konj pri hišnih vratih hrskal in bil ob tla.

Vreme se je izprevidlo. Žalost me je premagovala. Nikakor se nisem mogel odtrgati od Katarine.

Naenkrat se je oglasilo drobenje na bobnih, vsi bobnarji so se bili zbrali na trgu. Gospod Gulden je na mizi ležečo torbo prijel za jermena in rekel:

»Jože, zdaj nas objemi . . . čas je.«

Smrtnobled sem se vrnal in on mi je torbo dejal čez rame. Katarina je obsedela in jokala, zakrivajoč si obraz s predpasnikom. Teta Marjeta je stala tu vzravnan in me gledala s stisnjenimi ustnicami.

Se vedno je bilo slišati bobnov drobenje. Naenkrat je prenehalo.

»Zdaj bo poziv«, je rekel gospod Gulden in me objel. In nenadoma so ga prenegala čustva, pričel je jokati, me tiho imenoval svojega otroka in rekel:

»Pogum! Pogum!«

Mati Marjeta se je usedla. Ko sem se nagnil k njej, me je z obema rokama prijala za glavo ter rekla poljubivši me:

»Vedno sem te rada imela, Jože, še ko si bil otrok . . . zdaj moraš pa odhod . . . Moj Bog! Moj Bog! Kakšna nesreča!«

Jaz nisem jokal več.

Ko me je bila izpustila teta Marjeta, sem pogledal Katarino. Nič se ni ganila, stopil sem k njej in jo poljubil na lase. Ni se vzravnila, ko pa sem, ker so me zapuščale moči, naglo stopil nazaj, je vzkliknila s srce trgajočim glasom:

»Jože! . . . Jože! . . .«

Zdaj sem se okrenil. Padla sva si v naročje ter tako obstala še nekaj minut. Katarina se ni mogla več držati po konci, posadil sem jo v naslonjač ter odhitel, ne da bi se bil ozrl še enkrat.

Bil sem že na trgu, sredi Italijanov in množice ljudi, ki so kričeli in jokajoč spremljevali svoje fante, in še vedno nisem ničesar videl in slišal.

Ko se je zopet oglasilo bobnanje, sem dvignil oči in

njal svoje politično prepričanje, kakor sta to do sedaj prakticirala politična skakača Ivan Pucelj in Albin Prepeluh.

Ob koncu še moramo beležiti, da Puceljevo uskočstvo k Radiču najbolj zameri g. dr. Žerjav, ki je vedno upal, da se mu bo njegov zgubljeni sinko še vendarle vrnil, a se ni, ampak mu je ušel k Žerjavovemu najljubejšemu sovražniku — Radiču.

Mogoče je še tudi, da bomo lepega dne slišali vesti: politično oheet so slavili: Pucelj, Prepeluh, Žerjav!

Te vrste smo zapisali našemu kmetu v poduk, da lahko uvidi na resničnih in najnovejših zgledih, kako bi se gospodje Prepeluh, Pucelj in Radič igrali z njegovo usodo, ako bi se jim zaupal in jim sledil pri volitvah.

Stranke in njeni generali, ki v dosego osebnih koristi pri vsaki priliki menjavajo programe in se preko noči spreminjajo iz črne v bele in nasprotno, spadajo kam na Balkan in ob albansko mejo, a ne v pošteno in kulturno Slovenijo, ki je od prevrata do danes tudi dejansko pri vseh volitvah dokazala, da je po pretežni večini za politično stalnost in slovensko osamosvojitve, katera edino resno zasleduje in jo bo tudi izvojevala že pod rajno Avstrijo avtonomistična SLS.

Kmet ostani pri svojem plugu, čevljar pri svojem kopitu.

Vse zlo na svetu izvira ponajveč iz lenobe posameznih ljudi in pravi raj na zemlji bi bil, ako bi vsak človek skušal čim več proizvajati v dobrobit celokupnega človeštva.

Toda kaj vidimo dandanes v mestih in tuintam tudi pri našem kmečkem ljudstvu na deželi. Brez pravega povoda beži kmečki fant iz svoje rodne grude v mesto za domnevno boljšim in lažjim zaslužkom, dočim cele tolpe meščanov itak nimajo drugega posla, kakor da mečejo žogo, ali pa zastavljajo pot po cestah in ulicah. Na deželi je večkrat veliko pomanjkanje na kmetijskih delavcih in kmet pogostokrat nima še toliko časa, da bi sedel k mizi ter se pošteno najedel, a mestna gospoda zapravlja dan za dnevom z raznimi brezplodnimi športi in igrankami. Pri tem niti ne pomisli na to, da nekdo drug mora za njo garati in godrnja, ako kmetič ne da svojih pridelkov za ceno, ki bi bila njej po godu.

Človek je dandanes nezadovoljen z vsem, kar se mu ponuja. Kmečki fant želi postati lepo oblečen mestni gospodič, ki sedi v kakšni pisarni ter si za malco da postreči s svežimi žemljicami in najfinejšo »Jadrano« svalčico. Sodni kanclist (perovodja), orožnik ali stražnik se da penzionirati, češ, da ne more vršiti več svoje službe, a istočasno se da nastaviti za oskrbnika na kakšnem veleposestvu. On je torej nesposoben za lahko državno službo v pisarni, dovolj sposoben pa je za težavno in odgovornostno polno službovanje v kmetijskem obratu. Ali ni to ironija prve vrste?

V vsakem stanu moremo izhajati prav dobro, če smo skromni in zadovoljni. Tudi priprosti čevljar more priti do lepših prihrankov za stara leta, ako je štedljiv in skromen v svojih vsakdanjih potrebah. Star pregovor pravi: Zadovoljnost je polovica srečnega življenja.

videl, da sem stal med Fürstom in Klipfelom, ki sta imela oba torbe na hrbtu. Njih starši na trgu pred nami so plakali kakor pri pogrebu. Na desni pri mestni hiši je sedel stotnik Vidal na svoji mali sivi kobili in govoril z dvema častnikoma od pešva. Naredniki so čitali imena, čulo se je odgovore. Klicali so Fürsta, Klipselna, Bertha in mi smo odgovarjali kot drugi. Potem je ukazal stotnik: »Stopaj!«, in po dva in dva smo odkorakali proti francoskim vratom.

Na oglu hiše peka Spitz je neka stara žena iz prvega nastropa z zadušnim glasom zaklicala skozi okno:

»Gašper! Gašper!«

Bila je Cebedejeva babica; brada se ji je tresla. Cebedej je pomigal z roko, a ni nič odgovoril. Tudi on je bil zelo žalosten in je povešal glavo.

Jaz sam se tresel že naprej, spomnivši se, da bomo korakali mimo našega stanovanja. Ko smo prišli tja, so se mi tresla kolena. Slišal sem, da je nekdo klical skozi okno, a obrnil sem obraz proti gostilni »Pri rdečem volu.« Bobnanje je pregluševalo vse drugo.

Otroci so leteli za nami in kričali:

»Zdaj odhajajo . . . Glej . . . tam-le je Klipfel . . . tam-le pa Jože!«

Straža pri francoskih vratih je stala v eni vrsti in nas s puško v roki videla iti mimo. Marširali smo skozi vnanjo utrdbo. Potem so utihnili bobni in krenili smo na desno. Slišati je bilo samo še ploskanje čevljev v blatu, kajti sneg je pričel kopneti.

Ravno smo šli mimo dvorca Gerberhof in korakali po klanjcu pred dolgim mostom, ko sem slišal, da me je nekdo ogovoril. Bil je stotnik, ki mi je s svojega konja zaklical:

»Tako je prav, dečko! Zadovoljen sem z vami!«

Nisem si mogel kaj, da bi pri teh besedah ne bil zakokal, in dolgi Fürst tudi. Jokaje sva korakala dalje; drugi so bili vsi bledi in so molčali. Pri dolgem mostu je Cebedej izlekkel pipo, da bi kadil. Lahki pred nami so se pogovarjali in se smejali, ker so bili že tri tedne navajeni tega življenja.

Ko smo bili na metinškem hribu, več kot eno uro od mesta, in smo ravno pričeli korakati navzdol, me je Klipfel potkal po rami in rekel, ozrši se name:

»Poglej tja dol!«